

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. XX, 14

SECTIO C

1965

Z Katedry Systematyki i Geografii Roślin Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS
Kierownik: prof. dr Józef Motyka

Jan BYSTREK

Ramalina motykana nova sp., nowy gatunek porostu odkryty
na Suwalszczyźnie

Ramalina motykana nova sp., новый вид лишайника
обнаруженный в Сувальском уезде

Ramalina motykana nova sp., espèce nouvelle du lichen,
découverte dans la région de Suwałki

W niniejszej pracy podaję diagnozę nowego gatunku rodzaju *Ramalina* Ach., odkrytego w czasie badań lichenologicznych nad Czarną Hańczą. Opisany gatunek rósł (kilkadziesiąt okazów na północno-wschodniej ścianie starej drewnianej stodoły) razem z licznymi okazami *Ramalina fraxinea* (L.) Ach. var. *tuberculata* Ach. i *Evernia prunastri* (L.) Ach. var. *farinosa* Bystr.

Ramalina motykana Bystrek, nova sp.

Nomen in honorem Prof. dr J. Motyce publicatum.

Typus in Herb. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Lublin, Polonia.

Locus classicus: Polonia bor. or., Żubrówka prope oppidum Suwałki, in pariete ligneo aedificii vetusti, 10 XI 1962 a. Jan Bystrek.

Thallus fruticulosus erectus, vel partim subpendulus, ca. 2—5 cm longus et latus, pallide viridis, parte basali rare, supra polichotome ramificatus, ramis principalibus inflatis, irregulariter subcomplanatis, ca. 2—5 mm in diametro, rugosis, foveolatis et perforatis, ad apices bilateraliter complanatis et fere foliaceis, ad summitates crebre ramosis, habitu habentibus.

Soralia numerosa, pallide-viridia ad lunaris et margines laciniarum parte mediali et saepe etiam ad apicali sita. Soredia multa, granulosa, intus in medulla nata, corticem dilacerantia.

Apothecia ignota.

Reactiones chemicae: Thallus et medulla KOH—; soredia et medulla Pd intense rubescentes.

Ramalina motykana distincta est thallo inflato et irregularibus quasi ramulis. Habitu et reactionibus Ramalinae farinaceae var. luxuriantis (Berher) Mot. similis. Differt ab ea laciniis inflatis, perforatis. A Ramalina fenestrata Mot. soralis praesentibus et reactionibus et structura thalli.

Plecha krzaczkowata, wznosząca się lub tylko częściowo zwisająca, 2—5 cm długa i szeroka, jasnozielona, przymocowana do podłoża za pomocą płytki uczepnej, od podstawy rzadko, wyżej wielokrotnie rozgałęziona, o głównych gałązkach dętych, nieregularnie jajowato spłaszczonych i nieregularnie zgrubiałych, 2—5 mm średnicy, pomarszczonych, dołeczkowatych i dziurkowatych, ku szczytowi 2-bocznie spłaszczonych, $\pm$ listkowatych, ku zakończeniom krótko, wielokrotnie rozgałęzionych, co nadaje im wygląd zbitych rozetek.

Soralia liczne, jasnozielone, umieszczone na brzegach i powierzchni gałązek, często również i w kątach rozgałęzień, wypełnione gęsto sorediami. Soredia tworzą się w miąższu i wydostają na zewnątrz przez rozerwanie kory, przez co powodują zniekształcenie i jakby wygryzienie gałązek.

Owocniki nie znane.

Budowa anatomiczna. Główna gałązka nieregularnie spłaszczona, dęta, ok. 680 μ średnicy, po obu stronach okorowana. Kora na głównych gałązkach nieregularnie zgrubiała 30—120 μ , w wewnętrznej warstwie ok. 25 μ jasnobrunatno nabiegła, głębiej bezbarwna, zbudowana ze sklejonych, na przekroju poprzecznym $\pm$ prostopadłych, na przekroju podłużnym $\pm$ równoległych i rozgałęzionych strzępek, ok. 4,5 μ średnicy. Miąższ bardzo luźny, do ok. 420 μ , miejscami do ok. 600 μ gruby, zbudowany z bardzo cienkich, ok. 3,5 μ średn., rozgałęzionych, w miejscach rozgałęzień nieznacznie zgrubiałych, do ok. 4,5 μ strzępek, w warstwie gonidialnej bardziej gęsty, z liczniejszymi rozgałęzieniami, krótkimi, otaczającymi poszczególne komórki glonów. Miąższ w środkowej części porozrywany, tworzy miejscami luki ok. 250 μ średn. Glony umieszczone kępkami tuż pod warstwą korową w warstwie ok. 100 μ grubości, kuliste, otoczone wyraźną błoną, wypełnione całkowicie chromatoforem, należące do rodzaju *Trebouxia*, ok. 11 μ średnicy, niektóre mniejsze, ok. 7—8 μ .

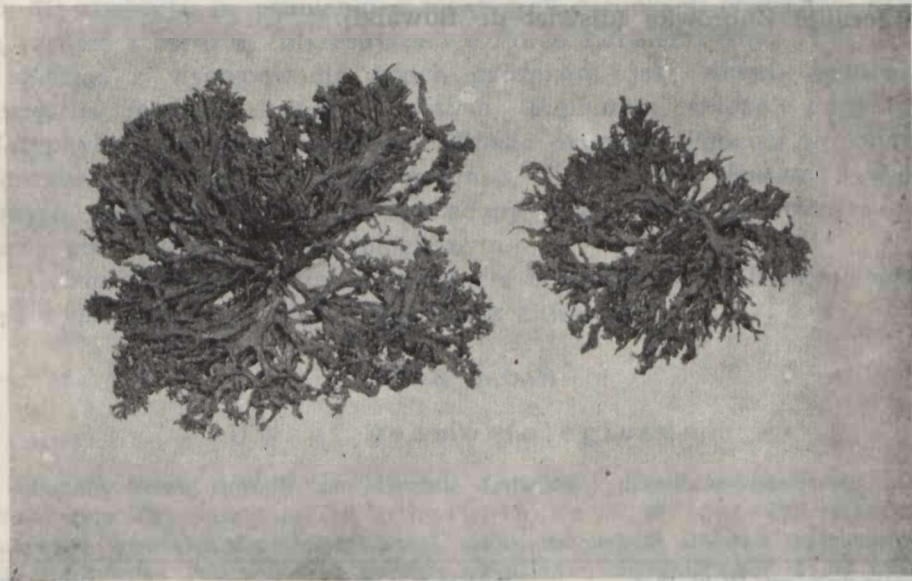
Właściwości chemiczne. Kora, soredia i miąższ nie barwią się od KOH. Pd powoduje intensywne czerwienienie soraliów i miąższu.

Ramalina motykana charakteryzuje się pociętą, dziurkowaną plechą i nieregularnie pociętymi i rozgałęzionymi gałązkami oraz swoistą budową soraliów. Reakcje chemiczne podobne jak u *Ramalina farinacea* (L.) Ach. var. *luxurians* (Berher) Mot. Różni się od niej wyraźnie dętą i dziurkowaną plechą. Od *Ramalina fenestrata* Mot. różni się obecnością soraliów i reakcjami chemicznymi.

Zmienność gatunku duża, widoczna w rozgałęzieniu bocznych gałązek i budowie soraliów oraz wielkości roślin. Odmian i form nie wyróżniono.

Rozmieszczenie. Żubrówka, pow. Suwałki, na północno-wschodniej ścianie drewnianej starej stodoły stojącej przy drodze do Maćkowej Rudy, około 100 m od szosy do miejscowości Sejny, licznie, 10 XI 1962 r. J. Bystrek. Lubelszczyzna, Pobołowice koło Chełma, przy drodze, na drewnianym płocie otaczającym leśniczówkę, tylko 1 okaz, 1962 r. J. Bystrek.

Siedlisko. Spotykana dotychczas wyłącznie na martwym drewnie, razem z gatunkami nitrofilnymi, jak: *Ramalina fraxinea* (L.) Ach. var. *tuberculata* Ach. i *Evernia prunastri* (L.) var. *farinosa* Bystr.

Ryc. 1. *Ramalina motykana* Bystrek, typus (1:1)

PIŚMIENNICTWO

1. Motyka J.: *Ramalina scopulorum* (Retz.) Ach. i pokrewne gatunki w Europie. *Fragm. Flor. et Geobot.*, ann. VI, pars 4, Kraków 1960.
2. Motyka J.: Przegląd gatunków rodzaju *Ramalina* Ach. środkowej i zachodniej Europy. *Fragm. Flor. et Geobot.*, ann. VI, pars 4, Kraków 1960.
3. Motyka J.: O niektórych nowych i mniej znanych gatunkach rodzaju *Ramalina* Ach. *Fragm. Flor. et Geobot.*, ann. VI, pars 4, Kraków 1960.
4. Motyka J.: Porosty (*Lichenes*). T. V, cz. 2, Flora polska, Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych, PWN, Warszawa 1962.

РЕЗЮМЕ

Работа содержит описание нового для науки вида лишайника, *Ramalina motykana* Bystrek, найденного в северно-восточной Польше на стене старого деревянного гумна в местности Жубрувка (уезд Сувалки).

RÉSUMÉ

Le travail contient la diagnose d'une espèce du lichen, *Ramalina motykana* Bystrek, nouvelle pour la science, découverte dans la partie nord-est de la Pologne, sur le mur d'une vieille grange dans la localité Żubrówka (district de Suwałki).